

Németh Erzsébet

Holdtölte-szerelem

Holdtölte-szerelem ez,
teljes gömbbé érett a vágyunk,
fénné fonódva világok felett:
árnyék sem marad utánunk.

A **Lant** Irodalmi Folyóirat
előfizetési díja egy évre: **1500,-Ft.**

A **Lant Irodalmi Klub**
tagsági díja egy évre: **500,-Ft.**
Ez magába foglalja a művek
gondozását és közlését.

Előfizetni postautalványon lehet a
szerkesztőség címén. A lap évente
hat alkalommal jelenik meg.

kis **LANT** IRODALMI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő: Németh Dezső
Irodalmi szerkesztő: Németh Erzsébet

Szerkesztőség címe:
Németh Dezső
Lant
1211 Budapest
Ady Endre út 5. 3/10.

Telefon: 277 7196
Mobil: 06 30 431 7837

Kiadja a Lant Irodalmi Klub
Magánkiadás

www.kislant.hu
kislant@interware.hu

ISSN 0865-8633

Lelkes Miklós

Zsákutcák

Németh Dezsőnek

Zsákutcák álma, kertek, körbezártak,
égcsók-kékje szélben lépő virágnak!
Miért nincsen más soha e világon,
mint sötétbe tartó zsákutcás álom?

Itt is, ott is elhagyott csigaházak
roppannak össze utunkon, s a bánat
álomutóját hozzák mind az évek,
illatával sebzett diólevélnek.

Szívemben fáj zsákutcák csendje, hangja,
míg szőlőfürt arany párnáján hallja
mint cseng a Nincs. Madár valót kiálthat:
semmibe vesznek földi, s égi tájak.

Mit ér zsákutcák botor tagadása?
Harkálycsőr ver dobpergést fent a fára.
Gúny is lehetne: lármás indulások
jelkép-hangja, mely más álomra vágott.

Zsákutcák álma, álom végtelenben,
Véges, embernek máig érthetetlen!
Csaló végednél azt az Estét várom,
melyben felfénylesz, Szépség-Csillagálom.

Minden hamis, mi nem Te vagy, - szívekben
piros világod, Szépség-Csillagisten,
s emberből Embert más meg nem teremthet,
csak Te, Csillaga csillag-végtelennek.

Kis **LANT**

IRODALMI FOLYÓIRAT

Hans-Guido Klinkner

Éjféli Nap

(Mitternachtsonne)

A kék hegyek vállán
pilledten nyugszik a menny.

Szürke szakállú felhőarcból
nap kacsint, s az árnyék
a tengerig botladozik,
a fenyesen át.

Az ökörvér színű faházak
zsindeleseit virágzó fűszőnyeg
díszíti.

A nappal világossága
megnyugvással vált át
egy napfényes éjszakába.

Norvégia

Bayer Béla fordítása

Rudnai Gábor

Köszönyeg

Nemzeti Múzeum, római kőtár

Pasztellszínekké szűrődnek a harsány lobogások,
jámborrrá a vadóc, honatyává a demagóg zsebrák.
Négyévenként a képkeretekben a portrékat kicserélik,
újrírják - jövő híján - a múltat.

Van, aki latinról latinabbra latinósítja nevét,
felszabadított rabszolga - szégyelli görög szüleit.
Ám azért épült az átrium, hogy az utca zaját kirekessze.

Le a hordószőnokokkal! Ez itt a béke szigete.

Nem labirintus a római mozaik:
tisza, világos mértani forma.

Világod is ilyen: istenek íratlan törvénye irányít,
állócsillag, ha kitör a káosz.

Télen hevít, nyáron hűt ez a mozaikpadló,
csúszkáltál rajta mint gyermek,
feküdtél rajta hanyatt, karod a párna a tarkód alatt,
ábrándozó siheder,

később meg, ifjúként, hasmánt, gyönyörből mély álomba zuhanva.

Elszédülsz öregén, veritékesen, zihálva ébredsz,
hangokat hallasz, füled a földre tapasztod.

Halotti lepelben kirajzolódik a tested,
ám ez a köszönyeg lelkednek lenyomata.

Sárkányölő Szent György

Kolozsvári György és Márton szobra

Jönnek a sárkányok: szárnyas dinók,
lecsapnak, mint Hitchcock madarai.
Hol van annyi Szent György, hogy őket legyőzze,
a szétrombolt várost össze is legózza,
hiúságát pedig hőstettel legyezze?

Csobog a víz és csobog a vér
a Hradzsín udvarán.

Magyari Barna

Ködös jelen

a stressz lokálban zene nélkül tánra perdül énekünk
senki sem kérdi így mulatni vajon megéri
ködös jelenünkben egyre nagyobb a szmog több ember
sorsát az állandó nyugtalanság tüzével égi

a mindenség részenként kínálja magát osztódnak
asszonyok pénzek - folyton felháborít ez az arány
egyesek mint fertőzöttek elkülönítve élnek
s alig találnak rést a szegénység-karantén falán

szilikon helyett hit kell az emberiségnek sok az
önkéntes sebész - álmokat varrnak magukba ébren
kocsmából inogva kilépnek a részeg cimborák
két gyomorégés gőzölög az élet hidegében

Settenkedve közeleg

álnokságtól zavaros
a mindennapok leve
s a halandó nem önként
kényszerből iszik bele

itt semmi sem változik
a ridegség is stagnál
érezem néha vadabb az
ember a sebzett vadnál

bár az ábránd felfelé
száll mégis lefelé nyom
sűrűsödik a hiány
énem beszövi a gyom

a magány s a csönd mindig
magamhoz visz közelebb
miközben az örök vég
settenkedve közeleg

Lelkes Miklós

Évszakok álma

Böszörményi Zoltánnak

Ó, volt évszakok gyermekarcú álma!
Télen hófoltok fehér boldogsága
fénymadárszárnnyal fel-fel szállt a légbe,
ha nap süttött eltűnődő mesékre.

Tavaszz ránk kékllett... Hallgattam a földnek
barna mellkasán azt az álomcsöndet,
hangok szülőjét, mikor minden éled,
s a hallgatásban is hangtalan ének.

Legszabadabb voltál, nyári táj álma, -
ki vágyott vissza padba, iskolába?
Hol az a tudás, amely Veled ér fel,
égbolt-csodáddal, szépség-messzeséggel?

Ősz, bús, mosolygós! Álmod újra látom:
levélkosárban holdas esti álom,
gyümölcsillat... Sötétek mind a házak,
kertek: holnapi önmagukra várnak.

A volt-álmokból kétkedés felébreszt,
s csillag, Csillagom, újra s újra kérdez:
- Volt-e Évszak, egyszer is, - vagy csak Látszat
tenyeréből ragyogtál, hóvarázslat?
...és Te, Tavasz, voltál, míg késsel játszott
zöld bújócska? Szívdobbantó virágot
isten nyújtott felém, - s piros színében
a Szabadság volt, amit látni véltem?
S voltál-e, Nyár? Szikrázza drága ékkő
koronádon, hogy késő, mindig késő,
mert mire magvak, életek beérnek,
cirkuszporondon bohóc lesz a Lényeg.
Voltál-e, Ősz, ezüst-szomorkás álom,
esőkönnycseppre oly nyugodtan várón,
ázott avarszag, elmosódó házak,
intó hangja a diókoppanásnak?

Ó, Csillagom, Te, Lélek, Láthatatlan:
ne kérdezz már! A közeljött szavakban
ott van, kegyetlen, amit vágytam-féltem:
Álomvéget megérző ébredésem.

Bayer Béla

Drus z á k

A túlparti Meszesgyörök egyfajta mágnesként vonzotta Csikét. No, nem a pusztá nevezet, ami a 18. század első felében Babocsay nádori adományában volt honos, hanem számos egyebek. Hitvese "Djörök"-ként aposztrofálta a falut, s leginkább a strandja kapcsán emlegette. "Nagyon szép" sommázta. Minden egyéb meghaladta volna magyarnyelvbéli szókincsét.

-No akkor holnap áthajózunk!-, jelentette ki a skribler, nem várt méltóságteljesen, mintha nem a Balatont, de legalábbis egy világtengert készült volna átszeli. Máriafürdőn nyaraltak, átellenben éppen.

-Tőlem akár át is evezhetsz -replikázott életének jobbik fele-, én ugyanis maradok. Napozni fogok. Nem mehetek úgy haza, mint egy szelet trappistasajt!

-Még jó, hogy köztünk soha sincs vita! -vetette oda Csike-, ha a kutya kutyát harap is, én átkelek! Kijelentése csordultig volt elhatározással. A tegnap olvasottak erősítették. Titusz római császár tettei és jelleme. Univerzális zsenialitása. Az, hogy nevezett a sorban csak második volt, kevésbé zavarta. A lényeg: hogy jó ember volt. Olyan, amilyenné válni Csike legjobb szándékával sem volt képes.

*

A borharapó, a "Fáro pince" nevet viselte. A tárgyilagosság megkívánja megemlítését, hogy az objektum, borkimérésen kívül másban nem közelített a hagyományos pince-képzethez. Nem volt a földalatt megbúvó, lépcsői sem voltak. Falazott boltíve meg egyenesen hiányzott. Az utcára nézett, a főutcára. Csike, útjában a helyi Olümposzra ezért is haladhatott el előtte. Kíváncsiságát kielégítendő a skribler menten elhatározta, hogy visszaútjában a kikötőbe, okvetlenül bekukkant. A falu végén jobbra kanyarodott és ment, ment, párhuzamosan a műúttal, egészen a Szépkilátóig. Onnan balra föl, elhaladva a Tsz egykori kőbányája mellett, a Szerelendombot is maga mögött hagyva, egyre magasabbra. A kaptató jócskán megizzasztotta, de végül elérte jövetelének célját. Szuszogva kapaszkodott fel a fából ácsolt Miradorra. Az elébe táru látvány lélegzetelállító szépsége nem csak Bertha pontos tájleírását igazolta, de egy útikönyv azon állítását is, miszerint innen Európa egyik legszebb panorámája tárul elénk. Szélcsend volt, nyugalom. A kilátó lábához pipiskedő fekete fenyők sem neszezték. A szemhatár peremén a Balaton opállott. Akárha az idesereglett lelkek moccanása, hirtelen fuvallat támadt, ami elindította képzeletét. A holtuk után visszatért szellemi nagyokat látta. Széchenyi Zsiga bácsit, a kamasz Bulcsu gyereket, Kenessey Jenőt, az operaénekes Simándi Józsefet. Üsth Gyula tanító úrral paroláztak valahányan. Poharaikban gyöngyözött a rizling. Pap-

hegyi, Bece-hegyi. Talán egyenesen Takács Gyula pincejéből, a Heszperidák kertjéből innen. Nos ez volt a mágnes egyik pólusa, ami idehúzta őt. Az idillnek egy ismeretlen madár cserregése vette végét. Lekászálódott a kilátóról és toronyiránt vissza a faluba. Mire elérte a borharapót, már a torka is jócskán kiszáradt. Egy pohárka pincehideg magáért kiáltott.

*

Amitől hirtelen megszeppent, az a kapuban megjelenő kutya volt. Csike apró gyerek kora óta félt a "legjobb barát"-nak titulált négylábúaktól. Fajtájának ezen jelese azonban rá sem hederített. Érdeklődése inkább egy, a járdaszegélyen napozó gyík felé fordult. Az is csupán egy pillanatig, mert a félnék jószág a labradort észlelve elillant. Az eb csalódottan somfordált oda Csikéhez, aki e tényről menten lúdbőrös lett. -Nem kell félnie tőle!-szólt ki a kármentőből egy öblös férfihang-, nem bánt!

Kijelentése nem igazán győzte meg a lassan kővé meredő skriblert, akit láthatóan kivert a hideg veríték. A lábaihoz dörgölődöző állatot nem tudta magától távoltartani.

-Titusz!-hallhatta a firkász újra az iménti hang gazdáját-, lábhoz!

A négylábú vakkanás nélkül engedelmeskedett. A firkász kényszerű mosollyal köszönte meg a gesztust.

Mire az ennedik deci is lecsúszott a torkán, világossá vált előtte, hogy ez a császári névre hallgató kutya csak jószágos lehet. Akárha az a Vespasian, aki tartásában Néronnak volt ellentéte.

HANS-GUIDO KLINKNER

A ZENE GYÖKEREI

Wolfgang Amadeus Mozart
250. születésnapjára

A napsugár melegéből,
a holdfény hőséből,
a tenger morajából,
a vihar haragjából,
dobolásából az es cseppnek,
a virágok illatából,

a madarak szózatából,
kiáltásból a szerencse után,
vágýából a néma megértésnek.

Az éhez k szívzörejéből,
a zenekölt szféráiból
a megáldott értelmezés által,
teremt dik:
a zene.

(németből fordította: Bayer Béla)

fehér kutyára.

Estefelé, amikor hazajött a feleségem, elmeséltem neki Durci esetét az első hóval. A macska éppen a tévé előtt ült a fotelban, és a képernyőt bámulta. Nem tudom már, miről szólt a történet, csak azt, hogy gyerekek hintáztak benne. Ahogy lengett a hinta jobbra - balra, úgy ingatta a fejét a macska is. Aztán gondolt egyet, odament és rápaskolt a mancsával.

- Figyeld már, ez a Durci nézi a tévét! - mondta a nejem. - Vajon mennyit képes fölfogni belőle?

- Azt nem tudom, de azt látom, hogy feltehetően varrónőnek készül, mert már megint begyűjtötte a cérnákat.

- Majd adok én neki cérnát - fenyegette meg nevetve. - Ha rossz lesz, kikészítetem a bőrét és megvarratom sapkának. Tudod, milyen jó meleg, selymes tapintású sapka lesz belőle?

Még szerencse, hogy ő mondta, mert ha bárki mástól hallja ezeket a szavakat, biztosan kikaparja a szemét a macskája védelmében. Még hogy Durci?! Ez az ártatlan kis jószág, akinek olyan fehér a lelke, mint az első idei hó?!...

Németh Dezső

Hajléktalan

gondja kenyér
szava bor
a nincs keze
zsebében
kotor

Sárközy Vendel Gergely

Nézem a Dunát...

Nézem a Dunát
az Erzsébet-hídnál.

Tegnap
még jégtáblák
vonultak.

Nézem a sirály-sereget,
miként lebeg
ezüstös

szárnycsapásai
emelkednek
a légbe
s ereszkednek
a vízre.

Özönló sugár,
záporozás,
fényzuhogás,
fényáradás.

Habzó aranyhullám
sokaság
szárnycsapásai
egymás után...

Nézem a sugarak játékát,
a víz selymes fodrozását.
Nézem a víz, hogy fénylik,
nézem csillogásait.

hatalmas lepedő. Honnét? Hogyan kerülhetett oda? És vajon ezzel is lehet játszani, lehet bújócskázni benne, mint esténként szokott a gazdival? Ez is olyan puha, meleg, mint azok a párnák, amelyeket esténként elővesznek az ágyneműtartóból, reggel meg visszarakják? Egyszer ő is elbújt köztük, aztán sötét lett, és sokáig kellett nyávogni, mire megtalálták.

Valami hasonlót gondolhatott Durci, és nagyon csiklandozta a fantáziáját az a valami, amiről még nem tudta, hogy az a hó, amelyik előbb - utóbb minden télen belepi a világot. Ez volt az első hó. Nekem az első ezen a télen, neki az első életében. Az első tél, az első hóesés. Megsimogattam hát a buksi fejét, összedugtuk az orrunkat, s megígértem neki, hogy megmutatom, milyen is ilyenkor a kinti világ.

Felöltöztem, fölvettem a téli bakancsomat, meg a meleg sapkát, és odaszóltam a cicának:

- Gyere, Durci, kimegyünk a kertbe!

Jött is első szóra, ahogy szokta, egészen az ajtóig. Amikor kinyitottam az előszoba ajtaját, s besurrant rajta a hideg, északi szél, az én cirnos cicám megtorpant, szemrehányóan nézett rám, aztán sarkon fordult és visszaballagott a szobába a radiátor mellé. Hogy mit gondolhatott magában, azt most inkább ne forszírozzuk.

Én viszont szavatartó ember vagyok. Ha megígérek valamit, azt be is tartom. Utána mentem, elkaptam, a karomba vettem, s elindultam vele lefelé a lépcsőn. Ne gondolják rólam, hogy kegyetlen vagyok. Nem akartam én semmi rosszat Durcinak, csupán megmutatni

neki, milyen is testközelből a hó. Mert mesélni sok mindent lehet, de semmi sincs olyan meggyőző, mint a személyes tapasztalat. Letettem hát az udvar közepén egy bokor alá, amit még nem lepett be a hó, előre mentem a szeletlihez, és odaszóltam a havat kóstolgotó, mancsával paskolgotó macskának:

- Gyere ide, Durcikám! Gyere kis cicám, próbáld ki a havat!

Nekiindult, tett is vagy két - három lépést, aztán a mancsát rázva visszafordult és elkezdett táncolni a bokor alatt. Mérgében bele is kóstolt a nagy, hideg fehérségbe, aztán úgy prüszkölt tőle, mint a versenyló a derbi után.

- Ejnye, Durcika, ne kényeskedj már! - próbáltam bátorítani a biztos fedél alól. - Gyere szépen, kapsz enni! - Lódítottam, mert semmi ehető nem volt nálam.

Az étel említése serkentően hatott rá, bár nem lehet azzal vádolni, hogy pákosztos lenne. Mindig beosztja, amit a tányérjára teszünk. Addig - addig biztatgattam, csalogattam, míg nagy nehezen csak nekiindult a hónak. Nagyot ugrott, aztán két lábra ágaskodott, mint az ürge, amikor a lyukból kibújva szemügyre veszi a terepet. Igen ám, de akkor meg a hátsó lábait, meg a farkát hűtötte a hó. Újra szökkent egyet, prüszkölt, a lábait rázta - talán még káromkodott is magában - , s újra a szökellés. Így jutott el hozzám, s keserves, szemrehányó nyaffantások közepette foglalta el a helyét a kerti székben. A karomba vettem, összedörzsöltük a homlokunkat, és elindultam vele föl a meleg szobába. Azóta csak az ablakból bámulja a havat, és nem irigykedik a szomszéd udvar havában futkározó, csapzottan csaholó, nagy

Bányai Tamás

Frigid az istenadta

Jakab Sándor az észak-karolinai High Point város közelében található Night Star motel-bár-étterem kombinációban dolgozott - illegálisan persze - már egy éve. Takarítóként kezdte, aztán a tulajdonos egyszer csak felismerte képességét, s attól fogva a karbantartó szerepét töltötte be.

Éppen végzett aznapi munkájával, s úgy gondolta, megérdemel egy pohár sört. Tudta, hogy most van a bútorvásár, a motel minden szobája foglalt, és ilyenkor, az esti órákban a bár is zsúfolt, de csak jut egy szűk hely a bár mellett.

Átvágott a motelt a bártól elválasztó kerten, s félúton járva vette észre a nőt. A magnóliafa alatt állt, félszegen, mintha testi hibáit akarná rejtegetni a fa árnyékában. Pedig fiatal volt, formás és csinos.

Jakab Sándor tisztában volt vele, hogy ilyenkor - vásár idején - az örömlányok ellepik a várost, s ezt is azok egyikének vélte, akinek odabent a bárban már nem sikerült vendéget fogni. Úgy látta, a nő int neki. Előbb tétovázott, aztán mégis odalépett hozzá. Egyedül élt, s jó régen volt már dolga nővel. Helen, a takarítólány, akivel azelőtt összehozta jósorsa, már hetekkel korábban felmondott, még a környékről is eltűnt, mint a kámför.

A nő arcára zavart, idegesnek tetsző mosoly telepedett, lesütötte szemét és szótlanul, gyengén megfogta a férfi kezét, mintegy alkalmat biztosítva a másíknak, hogy visszaléphessen, ha akar.

De Jakab Sándor már eldöntötte, hogy nem táncol vissza. Követte a nőt, aki finoman húzta magával. Közben alaposabban is szemügyre vette, s elégedetten állapította meg: jó lábai vannak, kemény húsú feneké, feszes mellei. Harminc év körülinek saccolta, a legjobb korban levőnek. Új lány, gondolta, hiszen még sohasem látta, nem ismeri a helyi dörgést, lecsúszott a vendégekről, de bevétel nélkül mégsem akar nyugovóra térni, nyilván kapóra jöttem neki. Ám legyen, kerül, amibe kerül, megengedheti magának. Érezte, hogy felforrósodik a vére.

A motelszobában, ahova a nő vezette, két ágy állt. Az egyik még érintetlen, a másik megbontott, látszott, hogy valaki már feküdt benne. A bevetett ágy mellett két hatalmas bőrönd hevert. Jakab Sándor megjegyezte:

- Gondoltam, hogy nem idevalósi vagy, a helyi lányokat már ismerem.

A nő egy biccentéssel vette tudomásul, hogy olyan emberrel van dolga, aki a jelek szerint jártas az ilyen kalandokban. Válasz helyett vetkőzni kezdett, mintegy értésül adván, ő is pontosan tudja, mit várnak tőle.

Jakab Sándor gusztlalta a nőt. Tetszett neki, hogy arca cseppet sem mesterkél, mindössze szemöldöke van a kelleténél egy parányival erősebbre kihúzva; hajának szőkesége is természetes, nem festett, ruházata divatos, drága holmi, ám cseppet sem hivalkodó. Az egész nőből hiányzott a prostituáltakra olyannyira jellemző durva, bizalmaskodó magabiztosság. A melltartóját kapcsolta ki, amikor rászólt:

- Hohó! Lassan a testtel, csillogom. Valamiről elfeledkeztünk. Nem szeretem, ha palimadárnak néznek. Mi a

tarifa?

A nő az ágyra csúsztatva meltartóját, feltekintett, s most először szólalt meg:

- Tizenöt dollár - suttogta alig hallhatóan és aggodalmasan, mint aki attól fél, esetleg rossz árat mond.

Jakab Sándor elnevette magát. Ez egy kezdő, gondolta, de annál jobb. Kivette a pénzt a tárcájából, a bankókat az éjjeliszekrényre helyezte.

- Hogy hívnak? - kérdezte.

- Julie - felelte a nő, s anyaszült meztelenül végigfeküdt a megbontott ágyon.

- Hé! - förmedt rá a férfi. - Gyere át erre az ágyra. Nem akarok egy másik vendég ki sem hűlt helyére feküdni.

Julie a fejét rázta ellenkezése jeléül, s amikor a férfi már a takaró után nyúlt, hogy lehúzza az ágyról, rémülten kiáltott fel:

- Ne! Kérlek, ne! Gyere ide mellem.

- Mi bajod ezzel az ággal?

- Az a férjemé.

Jakab Sándor elképedt. Ilyen kurvával még sohasem volt dolga.

- A férjedé? - kérdezte megrökönyödvé. - És hol van ilyenkor a drágalátos férjurad?

- Odalent, a bárban.

- Nem félsz, hogy ránk nyitja az ajtót?

- Iszik a haverjaival. Hajnalig sem jön vissza.

Jakab Sándor nem tudta mitévő legyen, de vágyai már felgerjedtek, odabújt hát gyorsan a nő mellé.

Julie szorosán, szinte már görcsösen magához húzta, hevesen csókolni kezdte. Jakab Sándornak ez egyáltalán

nem tetszett. Érezte, hogy ez a heves szenvedély valahogy természetellenes, erőltetett, mintha a nő minden áron csak a fizetségét akarná megszolgálni. Ám, ha már hozzáfogott, be is fogja fejezni. Ahogy mondani szokták, gyorsan végzett. Ki akart kászálódni az ágyból, de a nő belekapaszkodott.

- Ne! Kérlek, ne menj még el! Folytasd! Kérlek, szeress még egy kicsit!

De Jakab Sándor most már határozott volt. Itt valami nincs rendjén! Nem szerette a váratlan és kellemetlen meglepetéseket, s most már igyekezett mielőbb eltűnni innen. Kapkodva szedte magára a ruháit, mitsem törődve immár a nővel, aki sírásra görbülő szájjal, könyörgő arckifejezéssel nézte őt.

Köszönés nélkül, sietve távozott.

Betért a bárba, és kért egy sört a bárpultnál.

A közelében levő asztaltól, nagyhangú társaság közepéről egy középkorú férfi hangját hallotta. Jócskán felönthetett már a garatra. Kiskabátja a szék támlájára vetve, nyakkendője meglazítva. Kezeit a térdéhez csapkodva, vihorászva mesélt a mellette ülőknek:

- Én bezzeg nyugodtan magára hagyom az asszonyt. - mondta a részegek kihívó büszkeségével, láthatóan élvezve a rámeredő és várakozó tekinteteket. Felröhögött. - Mert frigid az istenadta. Az ilyen nőre nem kell vigyázni. Mérget vehettek rá, hogy nem fog megcsalni. Ha nem kell neki, nem élvezi, minek csinálja? Hát nem?

Jakab Sándor otthagytta a bárpulton fél pohár sörét, és észrevétlenül kioldalgott a bárból, mintha legalábbis neki lenne valami szégyellnivalója.

T. Ágoston László

Durci meg az első hó

Ez a december eleji nap se kezdődött másképp, mint a többi, a mi hét és fél - sőt, már majdnem nyolc - hónapos macskalányunk, Durci, mégis olyan furcsán viselkedett, mint egy igazi tinédzser. Föl - alá futkosott a szobában, akár a kerge birka. Elbújt az ágy alá, aztán hirtelen előugrott, fölrugaskodott a székre, az asztalra, elkapta a fürdőköpenyem övét, annál fogva húzott volna valahová.

- Hagyj engem békén, Durci! - mordultam rá. - Nem látod, hogy még az álmod se mostam ki a szememből? Könnyű neked, bagoly fajzat. Egész nap csak szundikálsz a heverőn. Csoda, hogy éjszaka meg nem tudsz mit kezdeni a felgyülemlett energiáiddal? Látom, már megint kipakoltad a varrodobozt. Szanaszét hevernek a lakásban a cérna spulnik. Na tessék, most is ráléptem egyre...- Odébb rúgtam a cérnát, amit ő játéknak vélt. Utána rugaskodott, a szájába vette, földobta a levegőbe, s akkorát pofozott belé a mancsával, hogy méterekre elrepült. Utána eredt, s végigpaskolta a szobán.

- Hát ez az - állapította meg később állatszakerőnk, a szomszéd Mancsi néni. - Olyanok ezek a fiatal macskalányok, mint a mérgezett egér. Kiszámíthatatlanok, hisztisek. Hallom, még azt is megengeditek neki, hogy a szekrény tetején rendezze be a tánciskoláját. Meg vagytok ti buggyanva! Söprűt a hátának, és menjen a padlásra egerészni! Egy igazi élelmes macska enni se kér, eltartja magát.

- Rendben van - vettem a védelmembe Durcit -, de hát hol talál egeret ez a szerencsétlen jószág? Ha csak az állatkereskedésből nem veszek neki, az egész várost átkutatthatja, akkor se talál.

- Na látod - zárta rövidre a vitát a szomszédasszonyunk -, ezért tartok én kutyát.

- A szekrény teteje az tényleg igaz - vallottam be töredelmesen -, de onnét azért mégis csak könnyebb leszedni, mint mondjuk a fa tetejéről... Arról nem is beszélve, hogy ha meglátja az össze-hajtogatott újságot, azonnal lejön, pedig a nejem mindössze kétszer fenyegette meg vele.

- Az én kutyámnak meg se kell mutatni, mert még soha nem mászott föl a szekrény tetejére, pedig jóval nagyobb, mint a ti macskátok. Hát ez az alapvető különbség, de hát beszélhetek én neked...

Szóval ott tartottunk, hogy mutatni akart nekem valamit ez a Durci jószág, de így, félálomban nem nagyon akarózott tudomásul venni. Főleg nem mosakodás előtt. Hanem amint kimostam a csipát a szememből, látom ám, hogy ott ül a konyhaablakban, és nagy szemekkel bámul kifelé. Mire odaértem, már ugrott is le, rohant a szobába, föl az ablakpárkányra a virágok közé, és meredten bámulta a szomszéd kutyákat. Aztán az udvari ablak következett, ahonnét a madarakat szokta lesni. Ott értem utol, de láss csodát, sehol egy madár. Nem is azokat nézte ő, nem azok izgatták a fantáziáját, hanem a nagy-nagy fehérség. Az egész kert, a fák, a bokrok, az egész világ, ameddig a szem ellát, egy óriási, összefüggő fehérség. Olyan, mint egy

Németh Erzsébet

Egyéni Tróják

Minden ember lelke mélyén
van egy elsüllyedt Trója...
Megtalálni, eljutni
a málló kövekig,
porrá elemült szájig,
ez az igazi próba.
Kitartás, lelemény,
páncélos hitek karma,
bevehető-e a múlt,
vakult paloták
temetett éneke,
szobrok szájából szivárgó vér
az ember arcra?
Ásatás a vadult lét alatt
az érzelmek konok kőfalához...
Van-e rés
besüppedt örömök,
ronggyá nyítt századok szemén,
vagy csak az alvilág
rekedt madara kiáltoz?

Faragd arcomat!

Faragd arcomat az Idő kövébe,
évszakok színeit add mosolyomul,
és ne tépd ki szívem,
hadd porladjon el
dübörgő századok talpai alatt
virágok bölcsőjeként,
s a kegyelem éle
épp csak karcolja bőröm,
a vértől rosszul leszek...

Könyörgök Uram,
add ezt meg nekem!

Lehetne...

Lehetne szemről levett kötés
ez a nap,
mely alatt
a látás felszakad,
de nem az.
Kisüt a fény,
mégis sűgásra várunk
mielőtt megteszünk
ezt vagy azt...
A lehetőség egén
ázott falragasz,
melyre írva van:
mit szabad.

Ellenfényben
az sem ugyanaz!

Kondor Jen

Késik soká

Lendül fénybe a kezem
iszonyú most ez a tél
jégcsapos síró orgonán
indulót játszik a szél

Indulót játszik a félelem

Holnapra vár a reggel
késik soká - marad

Száraz fákon csonka lábón
félszárnyú vak madarak

Baráti Molnár Lóránt

Vadgalamb

Szárnyal, szüntelen szárnyal. A magas,
télvégi ég alatt csillognak az opál,
szürkés, gyöngyszínű tollak. Kiáltozásuk
sajátosan hangulatos. Mély burukolá-
suktól visszhangzik a táj...

Az emberek általában azt tartják, hogy
az igazi röplés jelképe a sas vagy a
sólyom szélesebb szárnyalása. Pedig de
szép a vadgalambok csapatos röpte is!

Két gyermekkori emlék jut eszembe.
Falum, Kisbarát tágas határa tele volt
kis tavakkal. Egy kora tavaszi délután,
ebédet követően öcsémmel kimentünk
pecázni az egyik tavacskához. A vízben
ide-oda cikáztak az apró halak:
szivárványos ökle, durbincs, kis keszeg,
naphal, küsz... Mondom, ott kuporog-
tunk öcsémmel egy régi pokrócra
telepedve, amikor hirtelen azt vettük
észre, hogy az égen megjelent egy nagy
csapat vadgalamb. Villámgyorsan, szinte
repülő nyilakként suhantak, majd
körözésbe kezdtek a tó fölött. Egyre lej-
jebb és lejjebb ereszkedtek...

Egyszer csak az égen suhogó, a többenél
nagyobb, opáltollú madár - a vezér
lehetett - leereszkedett a tóra, és a
csőrével szántani kezdte a vizet...
Megirigyelte volna a halászsasok, a kor-
moránok, a halfarkasok, a kárókatónák,
a dankasirályok tudományát? Mutat-
ványát többször ismételte meg... A többi
vadgalamb - vezetőjük példája nyomán -
szintén kedvet kapott a dologhoz.
Először csak egy-két madár, majd - pár
pillanat múlva - az egész csapat szántani
kezdte csőrével a víztükröt. Felemel-
kedtek, majd szinte zuhanórepülésben
csaptak le a tóra. Többszöri produk-
ciójuk végül eredménnyel járt: sikerült

néhány halat kiemelniük a vízből.

Még ma is látom magamat öcsémmel
azon a kora tavaszi délutánon, amint
szinte tátott szájjal bámuljuk azokat a
csodálatos madarakat.

Másik gyermekkori emlék a vadgalamb-
ról... Tél volt. Nagy hó. Csikorgó hideg.
Egy délután, az iskolából hazamenet a
házunk kapuja előtt találtunk egy sérült
szárnyú fiókgalambot. Bevittük. Kis kuc-
kófélet készítettünk számára a kony-
hában. Árpával, búzával etettük. Még az
öreg állatorvost is elhívtuk, hogy nézze
meg madarunk szárnyát. Tavasz elején
egyszer kinyitottuk az ablakot.
Galambunk felröppent a párkányra,
aztán egyetlen mozdulattal szárnya alá
kapta a levegőt! Kicsit bánkódtunk
elmenetelén, de azért örültünk annak,
hogy meggyógyult...

Nemrég, egy hétvégén, csöndre, békére,
nyugalomra vágyva, elmentem egy Győr
melletti faluba, Gyirmótra, a Marcal
mellé. Sétálgattam a folyó partján, figyel-
tem a horgászokat. Hirtelen megjelent
egy csapat vadgalamb... És megis-
métlődött a már-már elfeledett, gyer-
mekkori emlék! A madarak körözésbe
fogtak a víz fölött. Először a vezér, majd
sorjában a többi is - akár a halfarkasok,
dankasirályok, kormoránok, halász-
sasok, kárókatónák -, lecsaptak a folyó
tükrére, hosszan, métereken átszántva
azt a csőrükkel! Némelyiknek sikerült is
kiemelnie egy-egy apró halat. Aztán ami-
lyen gyorsan jöttek, hirtelen el is tűntek a
tavaszi ég alatt.

Vadgalamb. Szárnyal, szüntelen
szárnyal. Csillognak az opál, szürke,
ezüstös, gyöngyszínű tollak. Kiáltásaitól
visszhangzik mindenütt a táj...

Győr, 1997.

Baráti Molnár Lóránt

Ciklámen a hold

Kegyetlen fekete szombat éjszakák a kertekben zúg az orgona
A világ felett ciklámen a hold mint koraszülött gyermek vigyora
Sanda kegyetlen szombat éjszakák a világ felett ciklámen a hold

A sötétség az égen lovagol mit neki ciklámen hold orgona
Az éj csendjét ringatja dajkálja rémlik neki egy gyermek mosolya
Döng a csend már csillagok ugrálnak ciklámenarcú koponya a hold

Kegyetlen fekete szombat éjszakák de az álom végül mind hamis
A hold az égen mint a ciklámen és már józanul nézem magam is
Hogy benne van lesz volt a világ lombikcsecsemők sírása és a hold

Tájkép

tépi az őszt a vadludakat a tollukat emlékké fosztja
szél döngtet csendet a madárkiáltásokat is elorozza
álom-tűzhelyen már emlékek főnek sáros a Nap kék árnya
az őszt tájképe mintha lenne nem lenne virágok tűnt álma

Valaki elindul

Elindul valaki a feketecsizmás éjszakából
Elindul valaki és a kék felejtésből kilábol
Elindul valaki és levelet vár már a magánytól

Nincs levél nincs levél így nyöszörögnek a szilfaágak
Jön majd a tél jön majd a tél szél veri a szilfaágat
Jön a tél és nincs levél arcán dunnyog holnap a bánat

Valaki elindul és már nem tér többé soha vissza
Valaki elindul és lába nyomát a csend felissza
Valaki elindul madártalan marad a kalitka

hamis idealizálás között legalább akkora a szakadék, mint a kommunista és a polgári eszmerendszer között.

Otthon még annyira sem találja helyét, mint Szibériában az egyszerű, az övéhez hasonló sorsú számkivetettek között. Tapasztalja és világosan látja ugyan, hogy a korrupció, az álszentség, a kicsinyes sumákságok, a hangoztatott és sokak által kényszerűen elfogadott ideológia mögött valami más is rejtőzik, megmutatkozik, egyenes jelleme, székely tartása kiegyezésre, a hazai körülményekkel való megalkuvásra képtelenség teszik.

1965-ben, az Embertől keletre kéziratóval disszidál, vagy szebb szóval élve emigrál a Német Szövetségi Köztársaságba. Itt él egészen 1982 december 28-án, Saarbrückenben bekövetkezett haláláig.

Németországban írja meg regényeit, rendszeresen publikál az emigráns sajtó - Új Látóhatár, Irodalmi Újság, Kanadai Magyarország, Új Világ - hasábjain. Könyvei németül, angolul, spanyolul és portugálul is megjelennek.

Utolsó regénye az 1978-ban, Münchenben megjelent Túlélés, amelyben az otthon töltött öt év keserű tapasztalatairól számol be a dolgok mélyére látó hitelességgel. De nem csak a vizszátságokat tárja fel, nem csak a bajokat veszi észre, látja a sokszor megalázó, gyakran értelmetlennek és reménytelennek tetsző küzdelmet is, amivel a magyar nép igyekszik megvédeni ősi eredetét és európai értékeit. Azokat az értékeket, amelynek köszönhetően ma az Európai Unió tagjai vagyunk.

Túlélés című regényének előszavában így ír erről:

"A halottakat kivéve a szereplők nem éltek, nem élnek, és az intézmények neve sincs a telefonkönyvben. A problémák élnek. Történelmünkhöz, népi sajátosságainkhoz, világunk állandó újulásához tartoznak, mindig voltak és mindig lesznek. Nélkülük azokat a népeket követnénk a történelem temetőjébe, amelyek problémák nélkül éltek és nem élték túl korukat.

A Polgár is jelzőszemély. Nem hős, nem főszereplő. Egyszerűen pelenkába rakja a kérdéseket, amelyek a túlélésből és a feladásból születnek, négykézláb tipognak, vagy tolókokcsiban járnak és úgy vezetik ki népünket a bajból, ahogy lehet. Nem úgy, ahogy ezer évünkhöz méltó? Ahogy jó és hasznos a következő bajj. Mert higgyük el végre: a népek szeméből nem hull gyászkönyv, ha azt olvassák a New York Timesban vagy a Pravdában, hogy feladtuk európai helyünket és kitántorogtunk a történelemből.

Népünk helytállása akkor is tiszteletreméltó, ha biztonságosnak félmjelzett szabad világunkból sokszor feladásnak látszik. Amit tesznek, alkotnak, az akkor is a magyar földé, ha Kádár Jánost elviszi az ördög, vagy magához szólítja a római pápa. Hálát adok az istennek, hogy nekem is jutott a feladásból, a helytállásból, az önámításból, a népek megmaradásának örök kellekeiből és azokra is harag nélkül gondolok, akiket könnyebb és egyszerűbb elítélni, mint felmenteni."

Úgy érzem ezek még ma is helytálló és megszívlelendő szavak. Talán éppen ezért hiányolom Gábor Áron könyveit a hazai könyvesboltokban.

sem nyújtott számára védelmet. Hiába mentett meg zsidókat a biztos haláltól, hiába jelentkezett az oroszok által elfogadott és szabadnak nevezett Dálnoki Miklós Béla vezette kormánynál szolgálatátételre, semmi sem segített.

A szovjet katonai bíróság előbb halálra ítélte, majd az ítéletet a moszkvai bírák életfogytig tartó kényszermunkára változtatták, amiből végül is "csak" tizenöt év szibériai száműzetés lett.

Élményeit később, javarészt nyugati emigrációban vetette papírra. Ezekben a könyvekben (Az embertől keletre, Szögletes szabadság, Évszázados emberek, Ázsia peremén) példátlan érzékletességgel rajzolja meg a kommunista rendszer lélektani szerkezetét, s világít rá a szovjet társadalom gyógyíthatatlan fekélyeire. Valós célja azonban a polgári és a kommunista életszemlélet áthidalhatatlan és összehétközthetetlen ellentéteinek bemutatása hiteles és szánandó emberi sorsokon keresztül.

Nem célozom ezeknek a regényeknek a részletezése, bemutatása vagy tartalmuknak akár rövid ismertetése, remélem ugyanis, hogy előbb-utóbb a hazai olvasók is kezükbe vehetik majd az eddig csak nyugati emigrációban megjelent műveket. Mindamellett - anélkül, hogy bármilyen formában összevetném a kettőt - szükségesnek tartom megjegyezni, hogy szibériai trilógiája a magyar olvasó számára érthetőbb, s ennél fogva talán megrázóbb élménybeszámoló, mint Szolzsenyicin Gulág-ja.

Gábor Áron alkalmazkodik a szibériai élethez, testi erejének, szívósságának köszönhetően nem csak túléli a kínkeserves és nehéz megpróbáltatásokkal járó tizenöt évet, de kiváló - fizikai! -

munkájáért még szovjet kitüntetésben is részesül. Valószínűleg ezzel érdemelte ki, hogy - orosz feleséggel az oldalán - 1960-ban végre hazatérhetett Magyarországra.

A hazai rendszer ugyan sohasem bocsátja meg származását és múltját, de a nagy becsben tartott szovjet kitüntetésre való tekintettel - és persze önös számításból is -, hajlandó a feledésre. És bízik benne, hogy Gábor Áron tökéletes orosz nyelvtudása, az orosz emberek és mentalitás első kézből szerzett ismerete, valamint megkövetelt és elvárt "javulása" révén a szovjet-magyar kapcsolatok értékes, szinte már nélkülözhetetlen propagandistájává válik. A lágymányosi lakótelepen lakást adnak neki, a Szovjet-Magyar Baráti Társaság égisze alatt megjelenő Ország-Világ című képes hetilap főmunkatársává (később az Országos Erdészeti Főigazgatóság sajtófőnökévé) nevezik ki.

Gábor Áront, noha szibériai elszigeteltségében nem sokat tudhatott a hazai állapotokról, hazatérve nem éri meglepetés. A hazai viszonyok nyilván másak, mint a Szovjetunióban, de a kommunizmus természete ugyanaz. A szovjet igényeket gondolkodás nélküli, jellemetlen kiszolgálókat figyelembe véve, erkölcsi szempontból talán még rosszabb is, mint a Nagy Testvér honában. Ám ha őt magát nem is érte csalódás, ő annál nagyobb csalódást okozott azok számára, akik a rendszer hűséges kiszolgálóját akarták látni személyében. Mert Gábor Áron a szovjet valóságot, a szovjet embereket még akkor sem igen akarja úgy ábrázolni, ahogy a propaganda szeretné. Következetes ragaszkodása a valósághoz és a hatalom által igényelt

Rubint Ágnes

Áldoztam oltáron

Mély álmaimban
óceán hullámnak képzelem magam
ringatózom nyári napsütésben,
a szellő úgy simogat,
mintha kezéd érintené arany fátylamat.
Féltve őrzöm kedves pillanatod,
mert számomra
ennyi adatott e világban,
pedig áldoztam oltáron
szirmokkal hintettem
koporsódat,
mégsem látlak többé
temetett álmaimban.

Hulló levelek alatt

Bársonyszemű tegnappal
oldottalak fel,
mert marcangolt tekinteted
az alkonyból;
féltettelek
álmaimban kerestelek
ajkadat érintettem
kéz a kézben elmerengve
sétáltunk minden éjjel;
eszembe jutott pillantásod,
utánad vágyódtam,
hisz csendes napsugár voltál,
lelkemnek kedves simogatása,
féltett mosolya
eléggett a távoli lángban,
melyet szerelmünk táplált
s együtt álmodtunk
de mindez mára emlék csupán
hulló levelek alatt.

Féltő magányban

Hangod simogat,
szemed hívogat,
mégis tőled
tiltom el magamat.
Más Sors adatott
féltő magányban
hozzád szólóknak,
de folyód oly sebes
s fáid haldoklását
nem bírja látni szemem.
Csak a szenvedés,
amit tőled kaphatok;
mondd miért
gondolok mégis rád,
s miért csak rólad dalolok?

Világ nélküled

Tegnap rád gondoltam,
láttam fekete füsttől riadt tekinteted
s könnycseppeid átlátszó barázdáit
arcod szomorúsága váltotta fel.

Miért szenvedsz
szabad lélek határán
kóborló szíveddel,
mikor a harmat cseppei
téged is megérintenek,
lágyan simogatnak
holdfényes alkonyon.

Tegnap rád gondoltam,
távolinak éreztem tested melegét,
mintha nemrég léptél volna ki
kéklő óceán vizéből.

Arcod sápadt, szemed ragyog,
nekem a világ nélküled halott.

Csillag Tamás

Felhívás

Fiatal költők! Mire vártok még?
Mit ér a szó, ha leíratlan lázad?
Legyetek olyanok, mint zúzmarás
Ágak között tavaszt cserregő, zsvajgó
madárhad!

Csak szólnotok kell, az eszme elég...
Ha szóltok, hangotokra olvad a hó,
És meleg fényre feszül a jég!

Életünk

Életünk ugyanúgy megtelik, mint
A túlcsondult pohár a vízzel,
Szánk mosollyal, vagy keserű szájjal,
A fáradt kéz kevesebbet legyint,
Csak gubbasztunk álmatag,
Éjszakánként koboldok kergetik
A zörgő, fekete árnyakat...

Egyre nehezebb

Egyre nehezebb csendben maradnom,
Mégis csak magamban dűnnyögök.

Fejünk fölött a felkelő nap is
Egyre szótlanabban ücsörög,
Pedig fontos lenne beszélni,
Kimondani, amit nem mond ki más.

Legtöbben mégis némábbak vagyunk,
mint a kő.
És véglegesebbek, mint az utolsó
pislogás.

A különcöket megverik

Elcsépelet elvek lobogói alatt
Öntudat nélküli katonák
Által harsogott parancsszavak
Hirdetik az összetartás látszatát.

"Magyarok vagyunk."
Vajon mit jelent ez nekik?
Hogyan védjük önmagunk,
Ha a különcöket megverik?

Ki véd meg minket
Európa közepén,
Ha "nevetséges" elveinket
Túlfűti a szenvedély?

Sakktábla az ország,
S minden lépés mattveszély,
Túl gyenge az igazság,
Győzelemre nincs esély.

Ha mégis sikerülne,
S miénk lesz a győzelem,
Én azért megkérdezném:
A különcökkel mi legyen?

Mint a túlélő...

Mint a túlélő, ki újra az égre néz,
Hogy ismét lássa a kék csodát,
Majd megbotlik és továbblép,
Tovább játssza az álarc-ostobát,
Hogy álmokat kergessen,
(Ahogy tettük te és én)
Hogy merényletet szövögessen,
És átléphessen a mártírok tetemén.

Bányai Tamás

Minősítés nélkül

A rendszerváltás után végre az emigrációban élt vagy élő magyar írók és költők művei is eljutottak a hazai olvasóközönséghez. Alkotásaik ma már a keresett könyvek közé tartoznak, ami nem magyarázható pusztán azzal, hogy hosszú éveken, sőt évtizedeken keresztül hiánycikknek bizonyultak; nagyon sokan még hallomásból sem ismerték őket. Pedig - főként -, ha Máraira vagy a közelmúltban elhunyt Faludy Györgyre gondolok, akkor tévedés nélkül megállapíthatom, méltán részesei az "újkeletű" sikernek, hiszen ma már mindkettőt joggal sorolhatjuk a magyar irodalom halhatatlanjai közé. Persze a többiek (Wass Albert, Cs. Szabó, Vaszary, Méray, Ferdinándy, stb, ahogy taláломra eszembe jutnak a nevek) művei is keresettek, meg is találhatóak a könyvesboltok kirakataiban, polcain, s engem örömmel tölt el, hogy bárki számára mindenféle tilalom és korlátozás nélkül hozzáférhetőek.

A könyvesboltok polcain böngészve mégis meglepetéssel tapasztaltam, hogy valaki hiányzik a listáról. Függetlenül attól, személy szerint nekem mennyire tetstettek könyvei, nem áll szándékomban minősíteni, állítani vagy tagadni, hogy jó, esetleg csapnivaló író. Ennek megítélése legyen az irodalomkritikusok vagy az olvasók dolga. Nekem egyszerűen csak hiányzik a neve a hazai irodalmi palettáról.

Vajon mi lehet az oka, hogy könyvei otthon még mindig nem jelentek meg? A kiadók nem látnak benne fantáziát, netán ráfizetésesnek vélik megjelentetésüket?

Vagy valami bonyodalom van a szerzői jogdíjjal, s ez késlelteti a megjelenést? Örökösei nem járulnak hozzá az újrakiadáshoz? E kérdésekre válasszal nem szolgálhatok, magam is keresem rájuk azokat.

De kiről is beszélek?

Nos, Gábor Áronról van szó, a híres ágyúöntő név és vérbeli rokonáról, leszármazottjáról, a Polgárról - ahogy önmagát nevezte -, akinek idehaza utoljára - tudtommal legalábbis - a háború alatt jelent meg könyve Túl a Sztálin vonalon címmel. E nagy sikert aratott riportkönyvéért nem csak honorárium járt, egyéb jutalmat is kapott: tizenöt év szibériai száműzetést.

Gábor Áron 1911 április 20-án született Kaposváron. 1933-ban szerezte meg jogi diplomáját a Pázmány Péter Tudományegyetemen, majd ezt követően újságíróként dolgozott a 8 Órai Újság, illetve a Reggel című polgári liberális lapoknál. A háború alatt haditudósító az orosz fronton, ekkor jelent meg fent említett riportkönyve, amely kendőzetlenül, s noha az oroszokkal hadban álltunk, még azt is mondhatni: elfogultság nélkül, tárgyilagosan mutatta be, milyen az élet a Szovjetunióban.

A legenda szerint, s ez a legenda nem is olyan hihetetlen, könyvének híre Sztálinhoz is eljutott. A kommunista diktátor olyannyira megorrolt a szerzőre, hogy azonnal fejét követelte. Hiába volt Gábor Áron a polgári ellenállás részvevője, aki épp annyira szerette volna a németeket határainkon túl látni, mint amennyire tartott az oroszok bejövételétől. Nem számított az sem, hogy számtalan cikket írt a nácizmus ellen, s a Magyar Vöröskereszt főtitkári pozíciója

Hans-Guido Klinkner

A f o r i z m á k

(Aphorismen)

01. Az, hogy kezet csókolsz egy hölgynek, még nem tesz gavallérrá.
02. Vállonvergetése még senkit sem tesz barátá.
03. Izgalmas beszélgetés volt-mondta-, miután egy órán át szóval tartotta partnerét.
04. Közmodást olvasni sokan képesek, bölcseletét megszívlelni kevesen.
05. A bőség korlátozza az élvezetet.
06. Ha nem létezne a káröröm, egyesek sohasem nevetnének.
07. Politikusok a polgárokhoz: Húzzátok szorosabbra a nadrágszíjat, mi felemeljük a diétát.
08. Az ifjúságot elsiratni annyi, mint könnyeidet az Óceánba önteni.
09. Egyesek már találtak borús óráikban egy palacknyi vigaszt.
10. A tenger hullámai lehetnek életveszélyesek. Az információ hullámai azok.
11. Az embernek kölcsön kell adnia néhány tárgyát, hogy értékelni tudja őket.
12. Az erőszak magvának fenyegetés a neve.
13. A muszáj erősíti a feltalálót.
14. Újra meg újra felkelni több energiába kerül a fekvő maradásnál.
28. Aki a sokoldalúság igényével lép fel, az egy háziasszony-nyával mérje össze magát.
29. Vigyázat: a kaviár és a homár elveszi az étvágyat az egytál ételektől!
30. Egy kancsónyi szerencse nélkül az igyekvő sem lehet tartósan sikeres.
32. Egy hitetlen is köszönheti életét egy védőangyalnak.
35. A szemétdombon a legjobb kolbász sem ízlik.
36. Végeesség: Ijedelem az egyiknek, a másiknak vigasz.
48. Egyeseknek fel kell fújódniuk, hogy lássák őket

(németből fordította: Bayer Béla)

Dr. Domonkos János

Karácsony a világ más tájain

A meghitt hangulat mindenütt az ünnephez tartozik.

Minden országnak megvannak a maga szokásai. Van, ahol hozzánk hasonlóan ünneplik a karácsonyt, másutt viszont ilyenkor inkább pikniket tartanak a tengerparton.

Csehország: A csehországi Hradec Kralovétól 14 kilométerre lévő Trebechovic pod Orebem a világhírű betleheméről nevezetes. A hagyomány szerint az 1860-as években Probst József elhatározta, hogy a világ legnagyobb betlehemét készíti el. Megvalósításához sikerült megnyernie az ügyes fafaragó Kapució Józsefet. A figurák mozgatását és meg elevenítését is sikerült megoldaniuk. A figurákat hársfából a szerkezetet bükkfából faragták. Ötven figura élethűen szemlélteti az emberi mozdulatokat, további száz fahevederen mozog. A több mint 2000 faragott tárgyat tartalmazó betlehem bibliai jeleneteket bemutató alakjai mellett ott szerepelnek a korabeli cseh falucska lakói. A betlehem középpontjában a bibliából ismert jászoljelenet pompázik. Az ábrázolt ott lakó emberek annyira élethűek, hogy számos korabeli trebechovicei polgár ismert magára a betlehem figuráiban. A trebechovicei betlehem műemlék épületben látogatható, nem csak karácsonykor, hanem mindig.

Ausztria: A karácsony Jézus Krisztus születésének emlékűnepe. A karácsonyesti faállítás hagyományos

ajándékozási alkalom Ausztriában is. Aki teheti családja körében tölti a szeretet ünnepét. A fenyőfával és betlehemi jászollal díszített katolikus templomban december 24. éjjelén hagyományosan éjjéli misét tartanak. Itt is, ott is felhangzik a Stille Nacth (Csendes éj...) ismert dallama, amelyet milliók énekelnek - szinte minden nyelven. Az 1818-as esztendő szentestéjén hangzott fel először az Osztrák Alpok ősi falvában a Szent Nikoláról elnevezett kis templomban, amely a Salzach folyó mentén található, s autóval félóránnyira van Salzburgtól, Mozart szülővárosától. A karácsonyi dal szerzői Josef Mohr (1792-1848) segédlelkész szövegíróként és Franz Xaver Gruber (1787-1863) kántortanító komponistaként. Ausztria egykori havas karácsonya, és a Stille Nacht, a megbékélés angyali üzenete ma is a szívekben visszhangzik.

Erdély: Karácsonykor ünneplőbe öltözik a lélek Csíksomlyón. Ha december közepén a Csíki havasok és a Hargita táján már havazni kezd, fehér karácsonyunk lesz - mondogatják elégedett hangon a székelyek. Havazik, hát hóban, fehér tájban indulhat neki az ember a hegynek. Megkeresi a nem túl nagy, kiszemelt fenyőt, amely behavazva egy érintésre megremeg és lehullajtja magáról puha bundáját. Hófehér gallérral, behavazott kucsmával, járatlan csapáson lehet most bandukolni az erdőben. Szarvasok és medvék, farkasok és őzek vágta ösvények vezetnek. Csíksomlyó kegyhely téli fénye messze világít a decemberi sötét éjszakában.

Karácsony szombatján ünneplőbe öltözik a lélek. Békesség költözik az otthonokba. Meggyújtják a gyertyákat.

A pásztorénekek közül Csíksomlyón is felcsendül a legrégebb eredetű magyar karácsonyi ének, a "Csordapásztorok..." - a pásztorok imádásának egyszerű nemes hangú megjelenítése. A Mária versszak az erdélyi néphagyományból származik: "... Elindulának és el is jutának, a Szűz Máriának jó napot mondanak..."

Éjféle mise után a lélek tisztaságával indul vissza a tömeg otthonaikba. Fiatalok egymásba kapaszkodnak. Csúszkálnak a havas, jeges úton. Vidám magyar szó tölti meg az utcák hosszát. Hazatérve - régi szokás szerint - terített asztalhoz ülnek. Töltött káposzta párolgó illata kelti az étvágyat. Vége az adventi böjtnek. Megeszik - miként a helyi tájszólás ejti - a Mária radimáját. A magasodó hegyoldalokon friss hópelyhek szállnak. Őrzik az emberek örömet.

Belgium: A belga karácsony sokban hasonlít a mi Mikulás-ünnepünkhöz. A gyerekek december 6-án kapják az ajándékot, amit a Mikulás hoz nekik. A tűzhely közelében elhelyezett zoknikban pedig apró meglepetések kerülnek. A karácsonyi reggeli különlegessége az édes kenyér. Az ünnepi menü aperitiffel indul, majd a tenger gyümölcseivel folytatódik. A főétel a töltött pulyka.

Dél-Afrika: Náluk nyáron van karácsony, amikor is a kiadós ebéd után a családok felkerekednek, hogy meglátogassák barátait. A vendégségben általában finomságokkal ajándékozzák meg egymást, díszesen becsomagolva.

Franciaország: Az egész országban már december elején kivilágítják az utcákat, és az út menti fákat is égőkkel díszítik. A városok főterén karácsonyfákat állítanak. Az éjféle mise után

eszik csak meg az ünnepi vacsorát, általában libamáját, szarvasgombát, gesztenyés libát vagy pulykát fogyasztanak. A desszert fehér vagy fekete puding és hagyományos francia fatörzs.

Izland: A karácsonyt náluk Jol-nak nevezik, és január 6-ig, a három királyok napjáig tart. Az elnevezés a Jolasveinnak hívott manócskától ered, akik a legenda szerint állandóan borsot törtek az emberek orra alá, egészen addig, míg meg nem jelent a Télapó. Azóta a manócskák ajándékokat készítenek a gyerekeknek, és az ablakba rakott cipőikbe teszi azokat. Ha valamelyik gyerek rossz volt, akkor csak krumplit talál a csizmájában.

Ausztrália: Az ausztrálok a nyár közepén ünneplik a karácsonyt. Ők is állítanak karácsonyfát, bár általában műanyagból készültet. Ünnepi vacsora helyett sokszor inkább családi pikniket rendeznek a tengerparton.

Izrael: Hanuka a zsidóság nyolc napos ünnepe, örömmünnepe, mert a zsidó szabadságharcosok, a makabeusok, 165-ben szabadították fel hazájukat. A győztesek újra birtokukba vették a jeruzsálemi templomot. Hogy ismét vallási célokra használhassák, újból fel kellett avatni, mert korábban a pogányok tartották ott szertartásaikat. Erre utal a hanuka szó, ami felavatást jelent.

Az ünnep egyik legfontosabb kelléke az úgynevezett hanuka-gyertyatartó, amelynek 8+1 ága van. Minden naplementekor eggyel több gyertyát gyújtanak meg nyolc napon keresztül, de mindig ég mellettük egy órláng is - erről gyújtják meg a többi.

A hanuka ideje alatt a zsidók nem böjtölnek, hanem bőséges lakomával, baráti

körben ünnepelnek. A gyerekek részére pedig az ünnep első napja az ajándékosztás ideje. Ők akkor kapják meg szeretteiktől a meglepetéseket.

Lévai Wimmer Mária

Hóvirág

A téli erdő mélyén
fák látták a csodát:
A hideg, fagyos földön
kinyílt egy kis virág...

Jég-fújó, vad szelek
csenddé csituljatok, -
ha szirmaihoz értek
halkan susogjatok !

Köd jár a réteken,
reszket a csillag is,
csak a vén Tél beszél,
s egy titkos sejtalem.

Dermesztő, hideg éjben
hófehér, kis virág, -
fénye beragyogja
a téli éjszakát!

Sárközi Árpád

Jó szelet fiam

Most hát, nyugodj meg!
Idáig kísértelek, fiam.
E tuskékkal,
vasszögekkel
fölhintett úton.
Sajgó sebekkel
talpamon,
de ifjonti szívvel
és érett lobogással: -
S most ettől a jelző
kilométer kőtől
az útelágazáson túli
erdőkön keresztül,
már egyedül kell
átvágnod magad
a tisztás felé,
hogy utánad nézhessenek
a leselkedő szálfák
és elpiruljanak a szelek.

Kovács István József

Szalmaszál

Sodródom én is, mint a szalmaszál
viharban, sárban, porban hengeredve
aranyló fény... szívós rostjaimmal
kítartok én, és megkapaszkodom
szalmaszál-valóság életemben.